

Az elektronikus számla jogszabályi háttere és gyakorlata

Bevezetés

A gazdasági kapcsolatok egyre inkább elektronizálódnak, így a folyamat természetes következményként a bizonylatolás módszerei is megváltoznak. A Számviteli törvénybe 2004-ben lépett be az elektronikus bizonylat fogalma, mely évtől lehet elektronikus számlát is kiállítani. Ez a számlázási mód sem Magyarországon, sem Európában nem tekint hosszú múltra vissza, ráadásul a várt nagy fellendülés sem következett be az elmúlt 4 évben. A technikai fejlődés és az internetes gazdaság fejlődése a következő években azonban megkérdülhetlenné fogja tenni az elektronikus számlát, mivel ez jelenti jelenleg az egyetlen eszközt arra, hogy a csak virtuálisan találkozó üzletfelek eleget tegyenek bizonylatolási kötelezettségüknek.

Jogszabályi háttér

Az elektronikus számláról alapvetően az ÁFA törvény 175. § rendelkezik. A törvény alapján egy elektronikus adatot akkor lehet számlaként elfogadni, ha az adattartalom sértetlensége és az eredetiség hitelessége biztosított. Az ÁFA törvény szabályozza az elektronikus számla kiállításának a módját is:

- Legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással és egy minősített szolgáltató által kibocsátott időbélyegzővel ellátott számla (PKI számla)
- Elektronikus adatsere rendszerben létrehozott és továbbított számla (EDI számla).

Az 1999/93/EK irányelv alapján létezik egy harmadik módszer is elektronikus számla előállítására. Ez az ún. harmadik út a tagállamoknak viszonylag tág mozgásteret enged. Az uniós előírás kizárólag azt adja meg, hogy az adattartalom sértetlenségét és az eredetiség hitelességét biztosítani kell a módszernek. Magyarországon ez azért fontos, mivel befogadott számlaként nem csak az elektronikus aláírással és az EDI rendszeren keresztül továbbított számlát kell hiteles számla-

ként elfogadni, hanem más módszerrel előállított számlát is. Természetesen ebben az esetben a számlakiállító országnak elektronikus számlára vonatkozó jogszabályi környezetét is ismerni szükséges.

A Számviteli törvény kimondja, hogy az elektronikus bizonylatokat elektronikus formában kell megőrizni. A megőrzés során biztosítani kell a folyamatos leolvashatóságot, és kizárja az utólagos módosítás lehetőségét. Ezen kívül teljesíteni kell az elektronikus archiválásról szóló 114/2007 (XII. 29.) digitális archiválásról szóló GKM rendelet előírásait. Amennyiben a megőrzésre kötelezett maga látja el az archiválást, akkor olyan rendszert kell kialakítania, mely

- kizárja az utólagos módosítás lehetőségét
- folyamatosan biztosítja a jogosultak részére a hozzáférést
- biztosítja az elektronikus dokumentumok olvashatóságát
- védelmet nyújt a jogosulatlan hozzáférés, módosítás, törlés, megsemmisítés ellen

PKI alapú számláknál plusz követelményként jelenik meg, hogy minősített szolgáltató által kibocsátott időbélyegzőt is el kell helyezni az aláíráson. Amennyiben a megőrzésre kötelezett egy ilyen rendszer kiépítését nem vállalja, akkor archiválási szolgáltatót is megbízhat.

PKI alapú számla

Az elektronikus számlázásnak ennél a módszerénél lényeges szerepe van az **elektronikus aláírásnak**. Az elektronikus számla és az elektronikus aláírás ebben az esetben elválaszthatatlanok egymástól. Egy elektronikus aláírás csak egy elektronikus számlához tartozik és fordítva. Ha egy aláírt számlán bármilyen apró változtatást is hajtunk végre, akkor az aláírás már nem rendelhető hozzá a számlához, így az elveszti a hitelességét. Az aláírás azonban nemcsak a számlára vonatkozó információkat tárolja, hanem többek között az aláíró nevét is.

Az elektronikus aláírást technikai megközelítésben úgy kell elképzelnünk, hogy a számlából egy hosszú ellenőrző számot képzünk, melyet ujjlenyomatnak (hash kód) nevezünk.

Ezt a számsort kódolja a számla kibocsátó a saját titkos kulcsával, melyet bárki a küldő nyilvános kulcsával visszafejthet. Így biztosítható a tartalom és az eredet hitelessége.

A PKI alapú számlázás esetében szükség van még egy **időbélyegre** is, mely a számla létrehozásának (nem kiállításának vagy továbbításának!) pontos időpontját mutatja. A PKI rendszerben kiállított számlák esetében így pontosan tudjuk, hogy ki, mikor, milyen tartalommal hozott létre egy számlát, és ezek az információk letagadhatatlanok.

EDI számla

Az adatok (így a számlák) megbízhatóságát, hitelességét a hálózat zártsága biztosítja, mely lehetetlenné teszi a kommunikációba történő bármilyen külső beavatkozást. Az EDI rendszernek így nem alapfeltétele az elektronikus aláírás, mivel lényegében két számítógép zárt kommunikációjáról van szó. Pont a zárt kommunikáció miatt kell a feleknek **előzetesen és írásban** megállapodni arról, hogy pontosan milyen formátumot használnak és részletes technikai specifikációt adnak mind az EDI üzenetekről, mind pedig a rendszer használatáról. Ehhez a szerződéshez a 46/2007 PM rendelet egy ajánlott mintát is tartalmaz, mely összhangban áll az uniós ajánlással.

A 46/2007 PM rendelet 2. § bekezdése alapján az EDI rendszerben számlát kiállító havonta köteles a havi bevallás benyújtására előírt határidőben papír alapú összesítő dokumentumot kiállítani, melynek egyik példányát megküldi a vevőnek, a másik példányát pedig megőrzi.

Elektronikus számla megjelenése

Az **elektronikus számla fájlformátumára semmilyen jogszabályi előírás nincs**. Tehát lehet akár egy képfájl, egy szöveges fájl, egy PDF állomány, akár egyszerre többfajta kimenet is lehetséges. Azonban azt az állományt kell elektronikus számlának elfogadni, melyet a kibocsátó elektronikus aláírt. A többi állomány ebben az esetben kizárólag az egyszerűbb kezelhetőséget (megjelenítést, adatfeldolgozást) jelenti.

A 46/2007. PM rendelet felhatalmazása alapján kiadott APEH közlemény azt rögzíti, hogy milyen formátumban köteles adózó az adóhivatal rendelkezésére bocsátani a számlákat (és nem a kibocsátásnak a formátumát!). A közleményben rögzített fájlformátum: text, print, vagy xml fájl, mely utóbbinak a fájlstruktúráját a közlemény melléklete tartalmazza.

A megfelelő fájlformátum kiválasztásánál nem is annyira az APEH közleményt kell figyelembe venni, hanem a többi jogszabályi követelményt. Ilyen például a kontírozási információ elhelyezése, az elévülési ideig történő olvashatóság stb. A gazdasági életben több fajta megoldás alakult ki, melyek (a teljesség igénye nélkül) a következők:

- Elektronikus aláírt XML fájl (mely önmagában az elektronikus számlának lehet tekinteni) és az XML fájlhoz csatolt PDF dokumentum (mely a számla képi megjelenítését szolgálja). A kontírozási információt ebben az esetben úgy lehet a Számviteli törvénynek megfelelően a számlához hozzáilleszteni, hogy az XML fájlhoz hozzáírják a kontírozási információkat, majd az egész fájlt újból aláírják és az összes fájlt megőrzik.
- A PDF állományt elektronikus aláírják, mely állomány tartalmazza az APEH-XML-t, de akár Excel fájlt, teljesítés igazolást is. Kontírozásnál végig ehhez a fájlhoz fűzik hozzá a feldolgozási információkat. Mivel csak hozzáfűzésről és nem módosításról van szó, ezért a számla történetét végig lehet követni. Mivel minden információ hozzáfűzésénél elektronikus aláírással látják el újból és újból a dokumentumot, ezért minden lépést hitelesen lehet végigkövetni. Az eljárás előnye, hogy mindvégig egyetlen fájl marad, egyetlen fájl archiválásáról kell csak gondoskodni.
- Az elektronikus aláírás és az elektronikus számla egyetlen speciális dokumentumban található, melyet egy speciális programmal lehet csak megnézni. A fájl kezelése a továbbiakban hasonló lehet az első vagy második megoldáshoz, függően a technológiától.

Az e-számla jövője?

Jelenleg Európában inkább a skandináv államokra jellemző az e-számlázás. Dániában például közbeszerzés esetén kötelezővé tették 2005-től az e-számlát. Hasonló intézkedést vezettek be Svédországban 2008 közepén. Az állami szerepvállalás az e-számlázás területén nagyban segítette a digitális számlák elterjedését a gazdasági életben. Hasonló szabályozás Magyarországon is nagy lökést jelentene az e-számla elterjedésére. Addig is várhatunk a kritikus tömeg elérésére, mely után az e-számla mindennapos és nélkülözhetetlen eszközzé válik, mely nélkül nem tudnánk elképzelni az internetes vásárlásainkat és akár a közüzemi számláinkat.

CZÖNDÖR SZABOLCS